

UDK: 050:001:35

Strokovni članek

Razvoj znanstvene revije – Javna uprava na novi poti

Boštjan Koritnik*

1. Uvod

Januarja 2008 sva vodenje najstarejše slovenske pravne revije *Pravnik* prevzela odgovorna urednica dr. Dragica Wedam Lukič, sicer profesorica na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, in podpisani, takrat novinar-urednik *Pravne prakse*. V teh devetih letih je postala revija *Pravnik* še bolj spoštovana, že zelo vpeta v mednarodne tokove pravne znanosti, predvsem pa je v teh letih naredila bistven in za obstoj ključen kakovostni preskok. In enako s(m)o se na Inštitutu za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani (IJU) pod vodstvom profesorja na tej fakulteti **dr. Rajka Pirnata** odločili glede nadaljnje usode revije *Javna uprava*.

2. O reviji *Javna uprava*

Revijo *Javna uprava* je prvič izdal takratni Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti v študijskem letu 1960/61. Do leta 1990 se je imenovala *Vestnik Inštituta za javno upravo*, od takrat dalje pa *Javna uprava*.

Sestava »domačega«
uredniškega odbora je trenutno naslednja:

- redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Bojan Bugarič**,
- docent na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Mitja Horvat**,
- vrhovni sodnik in izredni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Erik Kerševan**,

* Boštjan Koritnik, univerzitetni diplomirani pravnik, tajnik in asistent na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, strokovni urednik revije *Pravnik* in urednik revije *Javna uprava*. E-pošta: bostjan.koritnik@revija-pravnik.si in urednik@iju.si.

- redni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Rajko Pirnat**,
- izredni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Senko Pličanič**,
- izredni profesor na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani **dr. Gorazd Trpin**,
- izredni profesor na Fakulteti za upravo Univerze v Ljubljani **dr. Grega Virant** ter podpisani.

Odgovorni urednik je **dr. Bojan Bugarič**, funkcijo tehničnega urednika opravlja **Polonca Kržan** z IJU, pri uredniško-tehničnem delu pa v zadnjih mesecih polno sodeluje tudi dolgoletni odgovorni urednik Pravne prakse in po novem tehnični urednik revije Pravnika **Dean Zagorac**.

3. Programska usmeritev in zasnova

3.1. UVODNO O PROGRAMSKI USMERITVI IN ZASNOVI

Namen izdajanja revije Javna uprava je:

- razširjanje strokovnih in znanstvenih pravnih dosežkov ter dognanj domačih in tujih avtorjev s področja upravnopravne in upravne znanosti v Sloveniji in na tujem;
- promocija in uveljavljanje slovenske upravnopravne ter upravne znanosti v Sloveniji in na tujem;
- ohranjanje in razvoj slovenskega strokovnega in znanstvenega, predvsem upravnopravnega in upravnega izrazja.

Temeljna vsebinska izhodišča izdajanja revije Javna uprava so zagotavljanje kakovosti vsebin in ravni jezikovnega izražanja s poudarkom na ustreznem slovenskem strokovnem izrazju, uveljavljanje in promocija upravnopravne in upravne znanosti ter spoštovanje avtorskih pravic in svobode govora ter preostalih z Ustavo Republike Slovenije varovanih pravic.

3.2. VIŠJI STANDARDI (PREVERBE) KAKOVOSTI

Za doseganje še višje ravni kakovosti bomo v naslednjem koledarskem letu vpeljali t. i. dvojno dvojno anonimizirano recenziranje (angl. *double double blind review*) s posebno vlogo uredniškega odbora. Uredniški odbor dobi v pregled prispevek skupaj z recenzijo – oboje anonimizirano, tj. noben član uredniškega odbora (vsaj do objave, v primeru zavrnitve pa nikoli) ne pozna imena avtorja. Če je ime avtorja kakorkoli razbral, ne more opravljati vloge recenzenta in te informacije drugim ne sme razkriti. Uredniški odbor nato določi recenzenta za članek, recenzent pa ga prav tako anonimiziranega dobi v pregled, oceniti pa

ga mora na posebnem obrazcu, v skladu z navodili, ki so objavljena v tretjem razdelku tega prispevka. Avtor nato dobi prispevek v morebitne dopolnitve z recenzijo in s pripombami uredništva, če je to potrebno. Tako pripombe uredništva kot tudi recenzija so seveda anonimizirani in avtor nikoli ne izve imena recenzenta. Če želi na katero od pripomb recenzenta odgovoriti, lahko to stori pisno, vse pa poteka prek urednika. Prispevke razvršča v rubrike revije uredniški odbor na podlagi mnenja recenzenta (izjemoma se lahko odloči tudi za še eno recenzijo oziroma t. i. drugo mnenje); če pa avtor želi, da se njegov sestavek uvrsti v določeno rubriko, lahko to posebej navede. Uredniški odbor na take želje seveda ni vezan, recenzentu pa jih urednik niti ne prenese.

S tem postopkom bomo dosegli še višjo raven objektivnosti in tudi kakovosti revije, kar je temeljna programska usmeritev tudi za v prihodnje. Revija Pravnik ima sicer po novem celo kot pravilo za vsak članek dva recenzenta in nato še pregled strokovnega urednika in odgovorne urednice, vendar za zgolj eno pravno področje je nabor potencialnih in kvalificiranih recenzentov v Sloveniji premajhen. Nalaga pa to še toliko večjo odgovornost članom uredniškega odbora.

4. Tehnična nadgradnja sodelovanja z avtorji in recenzenti

4.1. NAVODILA ZA AVTORJE

V tokratni izdaji Javne uprave so prvič objavljena posodobljena navodila za avtorje, in sicer v treh jezikih: slovenskem, hrvaškem in angleškem. Vsebujejo vse osnovne informacije in napotke za avtorje, vključno s pravili citiranja. Pomembno je, da morajo biti prispevki, poslani v objavo, jezikovno neoporečni, praviloma pa mora biti besedilo še neobjavljeno.

Avtor lahko, kar je zaželeno, pripravi tudi daljši povzetek v angleščini, ki bo objavljen za člankom v slovenščini oziroma drugem jeziku, ki ni angleščina, s čimer bo dosegel preprostejše razširjanje idej prispevka med tujimi bralci.

Javna uprava objavlja prispevke tudi v tujih jezikih (angleščina, francoščina, nemščina, italijanščina, hrvaščina in srbsščina v latinici), kadar je za to poseben razlog, ki ga avtor sporoči uredništvu, in ga uredništvo na tej podlagi sprejme v objavo.

Obseg prispevka je odvisen od teme, ki jo avtor obravnava, pri tem pa je treba upoštevati temeljno vsebinsko zasnovo revije, ki naj bi pokrivala čim več pravnih področij. V rubriki Članki naj prispevki obsegajo največ dve avtorski poli (60.000 znakov s presledki oziroma približno 30 strani s presledkom med vrsticami 1,5), drugi prispevki pa naj bodo v obsegu do ene avtorske pole (30.000

znakov s presledki oziroma do približno 15 strani s presledkom med vrsticami 1,5). Vse pa je šteto skupaj s sprotnimi opombami in seznamom literature. Za objavo prispevkov z večjim obsegom se je treba dogovoriti z uredništvom.

4.2. NAVODILA ZA RECENZENTE

4.2.1. *Uvodno o recenziji*¹

Recenzijo lahko opredelimo kot kritično, večslojno, pisno oceno vrednosti znanstvenega oziroma strokovnega dela, ki je namenjeno za objavo in ki po potrebi vsebuje predloge za izboljšanje kakovosti dela. Delo recenzenta je odgovorno in zahtevno. Od njegovega mnenja in navodil avtorju je precej odvisna strokovna raven objavljenih člankov.

Osnovni cilj recenzije je, da mora vsebovati vse podatke, ki jih uredništvo potrebuje za odločitev o objavi nekega prispevka, preprečuje pa naj objavo plagiatov in prispevkov, ki ne zadostijo osnovnim merilom znanstvenega oziroma strokovnega dela. Hkrati naj bo avtorju vodilo za odpravo morebitnih pomanjkljivosti, pa tudi za izboljšavo kakovosti predloženega prispevka. Ustrezno utemeljitev zahtevajo zlasti negativne sodbe in (poznejše) priporočilo uredništvu, naj prispevka ne objavi.

Z lektorskimi popravki se recenzentu ni treba ukvarjati, čeprav je seveda dobrodošlo, če opozori na morebitne jezikovne nepravilnosti, ki se mu zdijo pomembne (tudi v okviru ocenjevanja sloga pisanja). Prav tako ni treba popravljati tehničnih napak, ker je to delo redaktorja prispevka.

Avtorji recenziranih prispevkov so anonimni, prav tako pa avtor prispevka ne izve, kdo je bil recenzent njegovega prispevka. Če pa recenzent meni, da bi bilo koristno neposredno sodelovanje oziroma pogovor z avtorjem, lahko kot urednik v dogovoru z odgovornim urednikom dr. Bojanom Bugaričem uredimo njuno srečanje oziroma druge vrste neposredno komunikacijo.

Recenzent se mora v obrazložitvi, v skladu s pisnimi navodili uredništva, opredeliti do:

1. sloga pisanja;
2. vsebine prispevka;
3. klasifikacije zvrsti prispevka.

Tu zapisana navodila so sicer prirejena za recenzije znanstvenih člankov, pri drugih vrstah prispevkov pa jih je treba smiselno uporabiti in opustiti zahteve, ki presegajo njihov doseg.

¹ Besedilo v tem razdelku so prirejena navodila za recenzente, ki so kompilacija več različnih navodil za avtorje in recenzente domačih in tujih revij, nadgrajenih s skoraj desetletjem dela v uredništvih različnih strokovnih pravnih revij.

4.2.2. Slog pisanja

Zaželene so značilnosti znanstvenega sloga pisanja: jasnost, preprostost, naravnost, umerjenost, jedrnatost, uravnnoteženost, sovisnost/logična medsebojna povezanost, raznolikost, živost.² Posebej pozoren naj bo recenzent tudi na morebiti neustrezen odnos avtorja prispevka do slovenskega jezika ter znanstvenega in strokovnega izrazja v slovenskem jeziku. Le izjemoma so dopustni deli besedila v tujem jeziku, tudi v takem izjemnem primeru (ko je to nujno zaradi vsebinskega poudarka ali sicer narave obravnavanega vprašanja) pa morajo biti prevedeni ali vsaj povzeti v slovenskem jeziku.

Nezaželene pomanjkljivosti znanstvenega oziroma strokovnega sloga pisanja so: emfatičnost oziroma napihnjenost, patetičnost oziroma pretirana čustvenost, bombastičnost oziroma našopirjenost, panegiričnost oziroma hvalisavost, diaboličnost oziroma zanikovalnost, ironičnost oziroma po(d)smehljivost, skeptičnost oziroma nezaupljivost, polemičnost oziroma izzivalnost, hiperkritičnost oziroma pretirana kritičnost, pretencioznost oziroma prezahtevnost.

Pomembna je kakovost oblikovanja odstavkov, upoštevajoč:

- enotnost (ena sama, osrednja razlagana misel);
- sovisnost (logična medsebojna povezanost povedi);
- poudarjanje (pomembnejših delov razlagane misli).

4.2.3. Vsebina prispevka

Za objavo prispevka je najpomembnejša njegova kakovost.

Recenzent naj ocenjuje predvsem:

1. izvirnost in aktualnost obravnave oziroma pomembnost obravnavanega problema;
2. avtorstvo – utemeljitev avtorstva je odvisna od uvodne razlage avtorjevega odnosa do predhodnih podobnih del (domačih in tujih), od navajanja virov in zahvale oziroma priznanja sodelavcem oziroma od pomanjkanja teh sestavin, če ga recenzent lahko utemelji;
3. temeljitost obravnave, še posebej z vidika osrednjih avtorjevih zaključkov v prispevku;
4. prikaz vsebine – gre za oceno strukturiranosti rokopisa (ali je problem jasno opredeljen in ali je za tako postavljen problem ponujena rešitev, ali so vsi sklepi jasni ipd.);

² Ratko Zelenika: Kako nastaja recenzija znanstvenog i stručnog djela. Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti, Zagreb 1991.

5. metodologijo ter (vse)obsežnost in relevantnost virov, na katerih temelji obravnava vprašanja – gre za vprašanje, ali avtor v prispevku analizira (ustrezne) vire, na primer odločitve in druge konkretizacije prava ter domače in tuje znanstvene vire, ki omogočajo s svojo reprezentativnostjo:
 - zadovoljivo obravnavo problema;
 - v prispevku izvedene sklepe.

Recenzent lahko predlaga oziroma zahteva dopolnitev prispevka z bibliografijo pomembnejše literature, na katero se sicer avtor v besedilu prispevka ne sklicuje, čeprav je za obravnavani problem pomembna.

Recenzenti naj bodo pozorni, da avtor prispevka korektno navaja slovenske avtorje, tj. je nujna vsaj omemba, če je obravnavano vprašanje kateri od slovenskih avtorjev že obravnaval;

6. usklajenost izrazja in načina citiranja s standardi stroke;
7. obseg oziroma opredelitev dela znanstvene, strokovne ali druge javnosti, ki ji je prispevek namenjen.

4.2.4. Klasifikacija zvrsti prispevka³

V uredništvu razmišljamo o tem, da bi v letu 2017 opustili razlikovanje med izvirnimi in preglednimi znanstvenimi članki, saj je to v praksi zelo težko ločiti in je tudi vzrok za neenako obravnavo, saj imajo različni recenzenti različne poglede na to, kaj je izvirno, pa tudi sicer imajo različne ravni zahtevnosti do avtorjev oziroma njihovih besedil. V osnovi pa sledijo klasifikacija in navodila recenzentom v naslednjih odstavkih predstavljenim usmeritvam.

Izvirni znanstveni članek. Izvirni znanstveni članek je samo prva objava originalnih raziskovalnih rezultatov. V tem smislu mora imeti prispevek eno ali več od naslednjih značilnosti:

- a) da dokazuje obstoj pomembnih pravnih aktov (na primer nove vrste pogodb), ki še niso znani (novo pravo) ali obstoj pomembnih pravnih dejstev (na primer določene posledice kaznovanja), ki še niso znane (nova dejstva);
- b) da daje nove dokaze za že znano pravo in že znana dejstva;
- c) da prvič sistematično interpretira novo pravo in nova dejstva;
- č) da na bistveno nov način interpretira znano pravo, znana dejstva ali postavke pravne znanosti (teorije).

Pregledni znanstveni članek. Pregledni znanstveni članek je pregled najnovejših del o posameznem predmetnem področju, del posameznega raziskovalca ali skupine raziskovalcev z namenom povzemanja, analiziranja, oceniti ali

³ <http://home.izum.si/COBISS/bibliografije/Tipologija_slv.pdf> (5. 12. 2016).

sintetizirati informacije, ki so že bile publicirane. Prinaša nove sinteze, ki vključujejo tudi rezultate lastnega raziskovanja avtorja.

Kratki znanstveni prispevek. Kratki znanstveni prispevek je izvirni znanstveni članek, ki na kratko povzema izsledke končanega izvirnega raziskovalnega dela ali dela, ki še teče. Sem spadajo tudi kratki pregledi (angl. *mini review*) in predhodne objave, če imajo značaj kratkega znanstvenega prispevka.

Strokovni članek. Strokovni članek je predstavitev že znanega, s poudarkom na uporabnosti rezultatov izvirnih raziskav in širjenju znanja, zahtevnost besedila pa je prilagojena potrebam uporabnikov in bralcev revije Javna uprava. Kot strokovni članek je lahko na primer kategoriziran prispevek, ki vsebuje koristne predloge iz posameznega področja prava in ne vsebuje nujno rezultatov izvirnih raziskovanj.

Recenzija, prikaz knjige, kritika. Prispevek v znanstveni ali strokovni publikaciji (reviji, knjigi itd.), v katerem avtor ocenjuje ali dokazuje pravilnost oziroma nepravilnost nekega znanstvenega ali strokovnega dela, kriterija, mnenja ali ugotovitve in/ali izpodbija/podpira/ocenjuje ugotovitve, dela ali mnenja drugih avtorjev. Prikaz strokovnega mnenja, sodbe o znanstvenem, strokovnem ali umetniškem delu, zlasti glede na njegovo kakovost.

Polemika, diskusijski prispevek. Prispevek, v katerem avtor dokazuje pravilnost določenega kriterija, svojega mnenja ali ugotovitve in spodbija ugotovitve ali mnenja drugih avtorjev.

Intervju. Javnosti namenjen pogovor z znanstveno ali strokovno relevantno, objavljen v znanstveni ali strokovni reviji oziroma v javnih občilih.

Poljudni članek. Poljudnoznanstveno delo podaja neko znanstveno ali strokovno vsebino tako, da jo lahko razumejo tudi preprosti, manj izobraženi ljudje.

Drugi članki in sestavki. Vsi prispevki, ki jih ni mogoče uvrstiti v enega od zgoraj opisanih razredov.

4.2.5. Motiv (p)ostati recenzent

Delo recenzenta ni preprosto, revija Javna uprava pa ga – podobno kot večini tujih revij – ne honorira. Recenzent dobi s sodelovanjem v uredniškem delu vpogled v delo drugih avtorjev z njegovega področja dela, običajno bistveno prej kot drugi, hkrati pa mu daje to možnost neke vrste polemike in strokovne razprave z neznanim avtorjem. Gre pa seveda tudi za zvestobo področju in razvoju tega področja, pa tudi za zvestobo reviji, ki je zelo verjetno v preteklosti pomagala pri njegovem lastnem uveljavljanju v strokovni javnosti.

Neka mala odmena oziroma nagrada recenzentu je – glede na to, da mu avtor osebno za popravke zahvale ne more izreči – dejstvo, da bomo z izdajo tega, zadnjega zvezka letnika 2016, v knjižnico sporočili tudi recenzentstva, kar se bo izpisalo pri posameznem recenzentu v osebni bibliografiji v okviru sekundarnih avtorstev. Za to t. i. Sicris točk sicer recenzent ne dobi, je pa to dodaten dejavnik za sodelovanje zunanjih recenzentov pri našem delu. Vsem recenzentom bomo ob koncu leta posredovali informacijo o posredovanju tega podatka in vključitvi v CORES.SI, tj. v specializirano bibliografsko bazo podatkov, ki vsebuje podatke o sedanjih in nekdanjih urednikih ter drugih osebah in korporacijah, ki sodelujejo pri nastajanju kontinuiranih virov (serijske in druge publikacije brez predvidenega zaključka izhajanja).

5. Cilji in (dolgoročna) strategija razvoja

V letu 2017 je osnovni cilj uredništva seveda dodaten dvig kakovosti vsebin, hkrati pa povečanje dosega revije. Tako želimo denimo doseči dogovor o obdelavi in vključitvi revije v eno od pravnih spletnih platform, po možnosti komercialno ekskluzivno, v zameno za marketing avtorjev in revije.

Prvi cilj na poti mednarodnega uveljavljanja bi bila uvrstitev v mednarodno bazo HeinOnLine (pogovori so že v zaključnem stadiju in obetajo skorajšnji uspeh), s čimer bi bili članki iz revije dostopni na več kot 3.200 lokacijah v več kot 175 državah. V tej bazi je sicer več kot 2.100 periodičnih publikacij s pravnega in temu sorodnih področij, do nje pa dostopa med drugimi tudi več kot 1.900 knjižnic raziskovalnih institucij po svetu.

Naslednji korak bo uvrstitev v bazo ProQuest. Vključenost v ProQuest Research Library in ProQuest Research Library: Social Sciences pomeni sicer dosegljivost za približno 30.000 knjižnic in (raziskovalnih) institucij po vsem svetu. Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur (IBZ) je naslednji korak, ena najbolj uglednih baz Scopus pa stvar petih let, bo pa za uresničitev teh ciljev ključno povečati obseg objav v tujih jezikih.

6. Sklep

Pred uredništvom revije Javna uprava je torej zelo zahtevno in odločilno obdobje, za uspešno uresničevanje poslanstva revije in nas, ki smo zanj odgovorni, pa bodo ključne kakovostne vsebine. Teh si zato želimo od vas, naših zvestih bralcev, saj verjamemo, da se pri svojem delu srečujete s praktičnimi in teoretičnimi problemi, ki si zaslužijo in zahtevajo obravnavo v krogu kolegov, kar bo pomagalo tako vam in uredništvu kot tudi področju javne uprave in upravnopravne znanosti pri njunem nadaljnjem napredku.